

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/137/2021
Identifikačné číslo spisu:	6715211478
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6715211478.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Maria Dubaňa a členiek senátu JUDr. Aleny Svetlovskej a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v spore žalobcu U. E., narodeného XX. K. XXXX, T., H. XXX/X, zastúpeného Advokátska kancelária UHAĽ s.r.o., Zvolen, Štefana Moyzesa 9877/43, IČO: 47 236 655, proti žalovaným 1/ M. N., narodenému 29. októbra 1966, Hronsek, Hronsecká cesta 31/69, 2/ X. N., narodenej X. A. XXXX, T., S.. X.. D. XXXX/XX, oboch zastúpených ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Ján Segeč s. r. o., Banská Bystrica, Skuteckého 26, IČO: 47 258 039, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 18C/291/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. decembra 2020 sp. zn. 12Co/73/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovaným 1/ a 2/ priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 21. novembra 2018 č. k. 18C/291/2015-479 v spojení s opravným uznesením z 22. januára 2019 č. k. 18C/291/2015-507 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom pozemku C-KN parc. č. XX o výmere 374 m² - zastavané plochy a nádvoria, pozemku C-KN parc. č. XX o výmere 679 m² - záhrady a stavby rodinného domu súp. číslo XXX, postavenej na pozemku C-KN parc. č. XX, evidovaných na liste vlastníctva č. XXXX Okresného úradu Zvolen, katastrálneho odboru pre k. ú. Z., obec a okres T. (ďalej aj „sporná nehnuteľnosť“). Zároveň žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/ a 2/ trovy tohto konania aj trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie v odôvodnení s poukazom na § 34, § 37 ods. 1, § 39, § 41a, § 124, § 126 ods. 1, § 151a, § 553 ods. 1, § 553a ods. 1, § 553b ods. 1, § 553c ods. 1, 2, 5 a § 558 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) a § 553 ods. 1 OZ účinného do 31. decembra 2007 uviedol, že už od roku 2001 boli medzi rodinou E. a rodinou N. záväzkové právne vzťahy, ktorými žalovaný 1/ poskytoval otcovi žalobcu U. E. viaceré pôžičky zabezpečené zriadením zabezpečovacieho prevodu vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti. Konštatoval, že medzi žalobcom a žalovanými nebola

spornou dohoda o prevode stolárskej dielne na A. N. tým spôsobom, že žalovaný 1/ disponuje finančnými prostriedkami na zbavenie tiarch viaznucich na tejto nehnuteľnosti; stolárska dielňa mu bude odpredaná a následne dôjde k predaju svedkovi N., ktorý kúpu mohol realizovať jedine úverom, no vzhľadom na zaťaženie nehnuteľností by mu banka úver neposkytla. Uviedol, že sporným bol výklad tohto prevodu stranami sporu a vyplatenie skutočnej kúpnej ceny. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania nemal preukázané tvrdenie žalobcu o dojednaní kúpnej ceny za predaj stolárskej dielne v celkovej výške 212 000 eur a ani okolnosť, že svedok N. mal uhradiť zálohu vo výške 25 000 eur a teda by mal doplácať celkovú kúpnu cenu 187 000 eur. Zároveň vyslovil pochybnosti o tvrdeniach žalobcu a jeho otca o dojednanej výške kúpnej ceny, pretože už v roku 2015 pri podaní trestného oznámenia a následne pri podaní návrhu na neodkladné opatrenie a žaloby uvádzal, že mala byť dojednaná kúpna cena celkovo 160 000 eur, ktorá zodpovedala tam uvedenému vyčísleniu finančných prostriedkov, ktoré mal mať N.C. zabezpečené. V konaní pred súdom bolo potom preukázané jedine dojednanie kúpnej ceny v súlade s kúpnyimi zmluvami vo výške 125 000 eur. Potom podľa názoru súdu prvej inštancie nebol žiaden dôvod, aby žalovaný 1/ žiadal akúkoľvek garanciu úhrady kúpnej ceny svedkom N., nakoľko kúpna cena bola v podstatnej časti krytá poskytnutými úvermi zo strany ČSOB stavebnej sporiteľne. Ani z ďalšieho konania žalobcu nevyplynulo, prečo mal mať záujem na konečnej realizácii predaja stolárskej dielne svedkovi N.. Súd prvej inštancie nezistil žiadny dôvod, aby žalobca na ním tvrdený návrh žalovaného 1/ pristúpil a poukázal na to, že predaj stolárskej dielne firmou ATYP žalovaným bol už dávnejšie realizovaný, kúpna cena za jej predaj bola spoločnosti uhradená. Z jej ďalšieho predaja žalobca reálne nemal žiaden hospodársky význam a preto jeho tvrdenie, že bol nútený podpísať kúpnu zmluvu na zabezpečenie realizácie predaja stolárskej dielne svedkovi N. žalovaným 1/ a 2/, súd vyhodnotil ako nedôvodné. Pokiaľ žalobca spochybňoval tvrdenia svedka N., ktorý podľa jeho názoru neuviedol pravdu vo svojej výpovedi ohľadne výšky kúpnej ceny stolárskej dielne ako aj ohľadne skutočnosti, že kúpna zmluva na rodinný dom mala zabezpečovať prevod stolárskej dielne na svedka N., okresný súd uviedol, že žalobca neuviedol žiaden hodnoverný dôkaz o spochybnení tvrdenia svedka N.. Súd prvej inštancie uzavrel, že nezistil žiaden relevantný dôvod a žalobca nepredložil žiaden relevantný dôkaz, ktorým by preukázal svoje tvrdenie a tvrdenie svedka - svojho otca, že sporná kúpna zmluva bola žalobcom podpísaná výlučne za účelom zabezpečenia splnenia povinnosti svedka N. zaplatiť kúpnu cenu za predaj stolárskej dielne. Žalobca neunesol dôkazné bremeno na tvrdenie, že úmyslom strán pri uzavretí kúpnej zmluvy na rodinný dom bolo založenie tejto nehnuteľnosti na splnenie záväzku svedka N. z iného zmluvného vzťahu, t. j. simulovať právny úkon, a to záložné právo, cez iný právny úkon - kúpnu zmluvu. Dôvod jej neplatnosti podľa § 39 OZ pre simuláciu, a tak rozpor so zákonom, podľa názoru súdu prvej inštancie nebol preukázaný. Vzhľadom na uvedený záver potom súd prvej inštancie zmluvu zo dňa 19. januára 2011 hodnotil výlučne ako kúpnu zmluvu a zaoberal sa, aká bola vôľa zmluvných strán v čase vykonania právneho úkonu, čo je rozhodné pre posúdenie jeho platnosti z hľadiska náležitostí vôle konajúcej osoby. Dospel k záveru, že kúpna zmluva je určitá a zrozumiteľná, to znamená, že obe zmluvné strany vedeli, čo vyjadruje. Z výsluchu oboch zmluvných strán ako aj z výsluchu svedka U. E. jednoznačne vyplynulo, že vedeli o tom, že podpisujú práve kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k domu. Hoci žalobca tvrdil, že kúpnu zmluvu nečítal, jeho otec potvrdil, že ju mali vopred k dispozícii, mali možnosť sa s ňou oboznámiť a po vzájomnej dohode so synom pristúpili k jej podpisu. Tvrdenie žalobcu, že v skutočnosti nemal záujem o podpísanie kúpnej zmluvy, ale len o zabezpečenie plnenia iného právneho úkonu, súd prvej inštancie posudzoval z hľadiska vážnosti jeho vôle. Nebolo preukázané, že by žalobca vstupoval do právneho vzťahu - kúpnej zmluvy o prevode spornej nehnuteľnosti - z iného dôvodu než z toho, ktoré vyplýva z prejavu jeho vôle, t. j. z kúpnej zmluvy o prevode vlastníckeho práva, ktorého nepochybným následkom bol prevod vlastníckeho práva z pôvodného vlastníka na nového nadobúdateľa vlastníckeho práva, v tomto prípade na žalovaných 1/ a 2/. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti poukázal na výpoveď žalovaného 1/, z ktorej vyplynulo, že žalobca s otcom ho oslovili v súvislosti s ich finančnými problémami, potrebovali finančné prostriedky od žalovaného 1/ a bola dojednaná kúpna zmluva. Žalovaný 1/ uviedol, že na základe skúseností z minulosti, kedy žalcova rodina mala značné problémy s vrátením nemalých čiastok pôžičiek, im nechcel požičať, preto došlo k dojednaniu kúpnej zmluvy, pričom žalobca a jeho otec s týmto úkonom mali súhlasiť. Žalobcovmu tvrdeniu, že nemal vážnu vôľu uzavrieť kúpnu zmluvu a žalovaní o tom vedeli, podľa názoru prvoinstančného súdu nenasvedčovalo nič. Žalobca nepreukázal ani svoje tvrdenie o tom, že takto bolo postupované na výslovnú žiadosť žalovaného. Súd prvej inštancie

uzavrel, že žalobcom tvrdená neplatnosť kúpnej zmluvy o prevode spornej nehnuteľnosti z dôvodu nenaplnenia náležitostí danosti vôle nebola preukázaná. Ďalej poukázal aj na tvrdenia žalobcu, že uvedenú kúpnu zmluvu žalovaný 1/ v rozpore s dojednaniami o uzavretí záložnej zmluvy použil ako zábezpeku na vrátenie pôžičky, ktorá mu bola poskytnutá v marci 2011. V konaní bolo pritom preukázané, že po zavkladovaní kúpnej zmluvy sa rodiny sporových strán stretli a výsledkom bolo dojednanie o zachovaní existujúceho stavu. Súd prvej inštancie považoval za zrejmé a preukázané, že od roku 2011 do roku 2015 žalobca nepodnikol žiadne kroky svedčiace o tom, že by sa akýmkoľvek spôsobom domáhal svojho vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti. Žalobca pritom začal konať až potom, keď banka mienila pristúpiť k predaju nehnuteľnosti výkonom záložného práva za situácie, kedy zosplatnila hypotekárny úver, zabezpečený záložným právom na predmetný rodinný dom, v roku 2014. Konanie žalovaných, ktorí uhradili hypotekárny úver za žalobcu, potom súd prvej inštancie vyhodnotil len ako ochranu ich vlastníctva a vynaložených finančných prostriedkov. K dôvodu na strane žalovaných 1/ a 2/ pre vstup do kúpno-predajného vzťahu súd uviedol, že žalovaní do neho vstupovali z dôvodu pomoci rodine žalobcu. Z výpovedí žalobcu aj žalovaných 1/, 2/ potom pre prvoinštančný súd vyplynulo, že s kúpnu zmluvou o prevode spornej nehnuteľnosti boli obe zmluvné strany riadne oboznámené, mohli si ju slobodne prečítať a rozhodnúť sa, či do takéhoto právneho vzťahu vstúpia, alebo nie. Okolnosti vzniknuté neskôr, či už pôžička v marci 2011, alebo okolnosti zosplatnenia úveru viažuceho sa k nehnuteľnosti v decembri 2014 nemohli mať vplyv na zmenu vôle zmluvných strán. Súd prvej inštancie preto uzatvoril, že kúpna zmluva uzatvorená dňa 19. januára 2011 zodpovedala vtedajšej vôli zmluvných strán, spĺňala všetky formálne aj obsahové náležitosti právneho úkonu a je platným právnym úkonom aj platným právnym titulom na zápis vlastníckeho práva v prospech žalovaných 1/ a 2/. Z týchto dôvodov nedôvodnú žalobu v celom rozsahu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 s poukazom na § 396 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 17. decembra 2020 sp. zn. 12Co/73/2019 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným spoločne a nerozdielne trovy odvolacieho konania. V odôvodnení zaoberajúc sa odvolacími tvrdeniami žalobcu konštatoval, že odvolacia námietka týkajúca sa neunesenia dôkazného bremena zavinením súdu prvej inštancie (nevykonaním navrhovaného dokazovania) v súvislosti s preukázaním tvrdenia žalobcu o zaplatení kúpnej ceny vyššej ako 125 000 eur, je nedôvodná. Uviedol, že návrh žalobcu na vykonanie dokazovania zabezpečením dokumentácie k zákazke medzi svedkom N. a spoločnosťou K & J & G, s. r. o., predložením výpisu z podnikateľského účtu svedka N., faktúr príjmových a výdavkových dokladov prevodných príkazov a výpisov z účtov týkajúcich sa tejto zákazky nebol návrhom na preukázanie rozhodujúcej skutočnosti. Odvolací súd zdôraznil, že to bol práve žalobca, kto v žalobe aj v časti súdneho konania tvrdil, že A. N. zaplatil kúpnu cenu za stolársku dielňu 160 000 eur, pričom kúpna zmluva uzatvorená medzi žalobcom a žalovanými na predaj domu za 97 500 eur mala slúžiť na zabezpečenie časti kúpnej ceny, ktorá mala byť uhradená z bankového úveru; toto tvrdenie, podstatné pre skutkové závery prejednávaneho sporu, uvedené aj v trestnom oznámení žalobcu zo dňa 3. marca 2015, žalobca až počas súdneho konania zamenil za tvrdenie, že kúpna cena vyplývajúca z predložených kúpnych zmlúv zo dňa 19. januára 2011 uzatvorených medzi svedkom A. N. ako kupujúcim a predávajúcimi žalovanými 1/ a 2/ v celkovej výške 125 000 eur, nezodpovedá skutočnosti. Dodal, že zmenené tvrdenie žalobcu o tzv. „čiernych peniazoch“, ktorých zaplatenie nad rámec tejto písomne dohodnutej sumy malo byť zabezpečené prevodom vlastníctva k rodinnému domu žalobcom na žalovaných, ani svedok E. (ktorý bol konateľom firmy K & J & G, s. r. o.) nepotvrdil. Odvolací súd nezistil dôvod pre doplnenie dokazovania v tomto smere, pretože aj vzhľadom na obsah dôkazov vykonaných okresným súdom a záverom, ku ktorým dospel, považoval spätné dohľadávanie použitia týchto financií v účtovnej dokumentácii podnikateľského subjektu za nadbytočné. K námietke odvolateľa, že súd prvej inštancie nebral do úvahy poukaz jeho právneho zástupcu na rozpory medzi výpoveďami žalovaného 1/ a žalovanej 2/, na rozpory v jednotlivých výpovediach žalovaného 1/ a rozpory jeho výpovedí s výpoveďami iných osôb, odvolací súd uviedol, že ide o rozpory, ktoré nie sú pre závery súdneho konania nosnými. V základných skutkových otázkach relevantných pre zistenie skutkového stavu a následné právne posúdenie veci boli výpovede žalovaných konzistentné medzi sebou navzájom a aj s výpoveďami svedkov. Odvolací súd zároveň konštatoval, že súd prvej inštancie

odlišnosti vo výpovediach strán sporu citlivo a objektívne vyhodnotil, nielen jednotlivo, ale v súlade so zásadami dokazovania aj vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi. Dodal, že žalovaná 2/ nebola osobou, ktorá priamo komunikovala s otcom žalobcu U. E., mala sprostredkované informácie od svojho manžela žalovaného 1/, no peniaze na úhradu kúpnej ceny aj dlhu žalobcu v banke boli ich spoločnými. Rovnako žalobca nebol ten, kto všetky detaily transakcií osobne dojednával so žalovaným 1/. Odvolací súd sa ďalej nestotožnil s odvolacou námietkou, že súd prvej inštancie porušil zásady pri hodnotení dôkazov, keď výpoveď žalovaného 1/ v trestnom konaní z 23. marca 2015 odmietol len preto, že za svoj prijal názor žalovanej strany. Poukázal pritom na to, že žalovaný 1/ vo výpovedi nepovedal, že chcel E. peniaze požičať, z jeho výpovede vyplynul jeho záujem peniaze poskytnúť. Uvedené odvolací súd uzavrel tak, že žalovaný 1/ im chcel finančne pomôcť, preto od nich odkúpil dom a v hotovosti im vyplatil kúpnu cenu, čím im spolu so žalovanou 2/ poskytli žiadané peniaze. Odvolací súd tiež uviedol, že ani skutočnosť, že žalovaný 1/ požíčieval peniaze aj svedkovi N., nič nemení na pravdivostnej hodnote jeho tvrdení, že o tejto záležitosti, týkajúcej sa žalobcu (jeho otca) a žalovaných bližšiu vedomosť nemal. Odvolací súd nezistil dôvody spochybňujúce kredibilitu tohto svedka, ktorý bol navyše poučený o následkoch krivej výpovede v podobe trestného stíhania a odvolaciemu súdu ani jedna strana sporu neavizovala, že podala prípadné trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu krivej výpovede. Ďalej konštatoval, že pokiaľ súd prvej inštancie označil výpoveď svedka Z. E. za nevierohodnú, svoj záver riadne a logicky odôvodnil, pričom aj odvolací súd dospel k záveru, že výpoveď svedka Z. E. nekorešponduje s obsahom ostatných svedeckých výpovedí ani s predloženými listinnými dôkazmi. K odvolacím tvrdeniam o nesprávnych skutkových záveroch súdu prvej inštancie odvolací súd poukázal na (podľa jeho názoru) dôkladné a precízne odôvodnenie súdu prvej inštancie, ktorý vykonal po zrušení jeho skoršieho rozsudku vyčerpávajúce dokazovanie. Dodal, že skutočnosť, že zmluva o kúpe a predaji rodinného domu podpísaná žalobcom 19. januára 2011 nemala byť predložená na vklad do katastra nehnuteľností, sama osebe dojednanie prepadného zálohu nepreukazuje. Ešte aj 4 roky po prevode vlastníckeho práva bol žalobca, resp. jeho rodina nečinný a právnu cestu obrany využil až po úhrade jeho dlhu voči banke žalovaným. Potvrdením existencie prepadného zálohu podľa názoru odvolacieho súdu nie je bez ďalšieho ani skutočnosť, že jeho rodina naďalej v rodinnom dome býva bez platenia nájomného. Naostatok uviedol, že dôkazom o prepadnom zálohu nie sú ani v minulosti uzatvárané zmluvy o prevodoch nehnuteľností medzi rodičmi žalobcu a žalovanými ohľadom tých istých nehnuteľností, pričom práve v spojení s výpoveďou žalovaného 1/ z 23. marca 2015 na polícii je zrejmé, že tento spôsob poskytovania financií otcovi žalobcu žalovaný 1/ viac použiť nechcel. Odvolací súd napokon po preskúmaní všetkých podstatných odvolacích námietok žalobcu, ako aj predchádzajúceho konania spolu s odvolaním napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie vyslovil záver, že odvolateľom namietané nesprávne právne posúdenie veci nezistil. Súd prvej inštancie použil správne právne normy, ktoré správne interpretoval a správne aplikoval na zistený skutkový stav. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP (súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo v nesprávnom právnom posúdení). Namietal, že odvolací súd bezdôvodne upustil od svojich požiadaviek uvedených v jeho prvom zrušujúcom rozhodnutí a bez ďalšieho netrval na dokazovaní týkajúcom sa neplatnosti zmluvy skúmanej ex offio, ktoré sám predtým požadoval. Ďalej súdom vytkol, že nevykonali ním navrhované dokazovanie preukazujúce rozhodujúcu skutočnosť. Navyše, súdy zamietnutie ďalšieho dokazovania dostatočne neodôvodnili. Žalobca ďalej zhrnul skutkové zistenia, ktoré podľa jeho názoru pri správnej aplikácii § 191 ods. 1 CSP potvrdzujú dojednanie prepadného zálohu. V tejto súvislosti súdom nižších inštancií vytkol nedostatočné vysporiadanie sa so skutkovými okolnosťami, ktoré boli v konaní dôkazmi zistené a ktoré boli rozhodujúce pre posúdenie veci z hľadiska existencie prepadného zálohu, resp. práva obdobného prepadnému zálohu. Súčasne namietal, že súdy sa nevysporiadali s jeho právnou analýzou prepadného zálohu, vrátane judikatúry Najvyššieho súdu SR. Dodal, že súdy sa vo veľkej miere zamerali na skúmanie nepodstatných náležitostí, ktoré neboli významné pre posúdenie otázky, či došlo k dojednaniu prepadného zálohu. Dovolateľ ďalej uviedol, že súd prvej inštancie pochybil, keď priznal vyššiu dôkaznú silu výsluchom žalovaného 1/ v konaní pred súdom prvej inštancie ako zápisnici o

výsluchu z trestného konania vykonanej podľa § 204 CSP. Závery súdov, ktoré spočívali v negovaní dôkaznej hodnoty tohto výsluchu a skutočností ním zistených len na základe hypotetického predpokladu, že žalovaný 1/ ako podozrivý mohol v trestnom konaní vypovedať nepravdivo, považoval za neprijateľné. Rovnako namietal postup odvolacieho súdu, ktorý dospel k rozdielnemu vyhodnoteniu dôkazov než súd prvej inštancie (výpovede žalovaného 1/, svedka N., svedka Z. E.), pričom tieto dôkazy odvolací súd sám nevykonával. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov považoval za porušenie § 420 písm. f) CSP. Žalobca v súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na nesprávnom závere, že sporná kúpna zmluva je zmluvou platnou a že táto zmluva nemala slúžiť ako zabezpečovacia zmluva. Takýto názor je v rozpore s ustálenou súdnou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 4Cdo/33/2005, 2MCdo/2/2006, 3Cdo/144/2010, 1Cdo/48/2010, 1MCdo/9/2011, 3Cdo/446/2012, 8MCdo/5/2014, 6Cdo/85/2013). Vyslovil presvedčenie, že súdy nižších inštancií mali v danom prípade dospieť k záveru, že sporná kúpna zmluva je simulovaným právnym úkonom, pri ktorom chýba vážnosť vôle, čo spôsobuje jej neplatnosť a zároveň ako disimulovaný právny úkon je táto zmluva neplatná pre rozpor so zákonom (§ 39 OZ)

z dôvodu, že síce zmluvné strany chceli uvedenú zmluvu koncipovať ako zabezpečovaciu, avšak zmluva v jej písomnej podobe neobsahuje podstatné náležitosti pre takýto typ zmluvy. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby dovolací súd zrušil rozhodnutia súdov nižších inštancií a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne zmenil napadnuté rozhodnutie tak, že jeho žalobe vyhovie.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že súdy nižších inštancií sa v odôvodneniach svojich rozhodnutí dostatočne vysporiadali s nevykonaním navrhovaných dôkazov žalobcom. Navyše poukázali na to, že dôkazný návrh žalobcu z 12. októbra 2018 sa týkal skutočností, ktoré sú bez relevantnej súvislosti s predmetom konania, preto súd prvej inštancie postupoval v súlade so zákonom, pokiaľ návrh na takéto dokazovanie už nepripustil. Žalovaní 1/ a 2/ ďalej uviedli, že k skutočnosti, aký záväzok sa mal údajne zabezpečovať predmetnou kúpnu zmluvou na rodinný dom, žalobca postupne prišiel s viacerými verziami. Prítom jeho povinnosťou bolo predovšetkým preukázať, aký záväzok mala údajne sporná kúpna zmluva zabezpečovať, teda žalobca mal uniesť dôkazné bremeno ohľadne svojho tvrdenia. Konštatovali, že žalobca nedokázal ani len logicky vysvetliť, na čo by sa kúpnu zmluvou mal údajne niektorý z ním tvrdených „záväzkov“ zabezpečovať, nie to ešte takúto skutočnosť v konaní preukázať. Napokon dodali, že obidva súdy sa dostatočne vysporiadali so skutkovými tvrdeniami a právnou argumentáciou strán, na základe vykonaného dokazovania dospeli k záverom o tom, ktoré skutočnosti považovali za preukázané a na základe akých dôkazov sa tak stalo. Preto mali za to, že konanie nemá vady, ktoré by odôvodňovali naplnenie predpokladov dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Žalovaní 1/ a 2/ vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP uviedli, že žalobca síce poukázal na viaceré rozhodnutia dovolacieho súdu, ale nevysvetlil, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Žalobca v podanom dovolaní ani neuviedol, v čom konkrétne spočíva nesprávnosť právneho posúdenia veci. Podotkli tiež, že rozhodnutia, na ktoré žalobca v podanom dovolaní poukázal, vychádzajú z odlišného skutkového stavu, a preto nejde ani o obdobné veci. Z uvedeného dôvodu nepovažovali za naplnené ani predpoklady dovolacieho dôvodu § 421 ods. 1 písm. a) CSP v spojení s § 432 CSP. Vzhľadom na to navrhli podané dovolanie žalobcu zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Žalobca vyvodzujúci prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal i/ nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ii/ nevykonanie ním navrhovaného dokazovania, iii/ nesprávne vyhodnotenie dôkazov a nedostatky v zistenom skutkovom stave, iv/ odlišné vyhodnotenie dôkazov (a s tým súvisiace skutkové závery) odvolacím súdom bez vykonania dokazovania a v/ netrvanie odvolacieho súdu na požiadavkách vyjadrených v jeho prvom zrušujúcom rozhodnutí.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného

postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

15. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

16. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Súd oboch nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, prečo nevykonali ďalšie navrhnuté dôkazy, a zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Myšlienkový postup súdov je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov (oboch) nižších inštancií je zrejmé, z akých skutkových zistení a právnych úvah vychádzali, keď dospeli k záveru, že v danom prípade nebol dojednaný prepadný záloh a sporná kúpna zmluva je platná.

16.1. Súd prvej inštancie v odôvodnení v prvom rade poukázal na žalobnú argumentáciu žalobcu, v rámci ktorej namietal právny úkon a to kúpnu zmluvu zo dňa 17. decembra 2010, podpísanú dňa 19. januára 2011, ktorou mali žalovaní 1/ a 2/ nadobudnúť nehnuteľnosti, a ktorá bola podkladom pre zápis ich vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti; žalobca tvrdil, že táto kúpna zmluva mala slúžiť len na zabezpečenie záväzku tretej osoby z iného právneho vzťahu a to konkrétne na zabezpečenie zaplatenia kúpnej ceny svedka N. z kúpnej zmluvy uzavretej medzi svedkom N. ako kupujúcim a žalovanými 1/, 2/ ako predávajúcimi, kde predmetom prevodu bola stolárska dielňa pôvodne vo vlastníctve firmy, kde konateľom bol žalobca. Súd prvej inštancie tiež uviedol, že žalobca rovnako tvrdil, že predmetná kúpna zmluva je neplatná podľa § 39 OZ pre rozpor so zákonom, pretože skutočným zmyslom kúpnej zmluvy bolo dojednanie niečoho iného a to prepadného zálohu, čo je však v rozpore s účelom záložného práva tak, ako bolo judikované rozhodnutiami najvyššieho súdu. Súd prvej inštancie následne po dôslednom vyhodnotení jednotlivých dôkazov konštatoval, že tvrdenie žalobcu a jeho otca, podľa ktorého pri dojednávaní predaja stolárskej dielne bola medzi žalobcom, jeho otcom, svedkom N. a žalovanými 1/ a 2/ ustálená kúpna cena 212 000 eur, ostalo osamostatnené, ničím nepreukázané a ani s poukazom na ďalšie skutkové tvrdenia a dôkazy ho súd nemal za preukázané. Ani ďalšie tvrdenia žalobcu v súvislosti s prevodom stolárskej dielne a spôsobom úhrady kúpnej ceny nemal súd prvej inštancie v konaní preukázané a po dôkladnom zdôvodnení konštatoval, že vychádzal z preukázanej kúpnej ceny za predaj stolárskej dielne vo výške uvedenej v jednotlivých kúpnych zmluvách - 125 000 eur. Súd prvej inštancie potom skúmal, aký záujem mal mať žalobca na tom, aby prebehol aj následný predaj medzi žalovanými 1/ a 2/ a svedkom N., nakoľko kúpna cena z predaja stolárskej dielne firmou ATYP žalovaným 1/ a 2/

bola realizovaná. Podrobujúc tvrdenia žalobcu v tejto súvislosti náležitým hodnotením dospel k záveru, že nevidí žiaden dôvod, aby žalovaný 1/ žiadal akúkoľvek garanciu na úhradu kúpnej ceny svedkom N., nakoľko kúpna cena bola v podstatnej časti krytá poskytnutými úvermi zo strany ČSOB Slovenskej sporiteľne. Dodal, že ani z ďalšieho konania žalobcu nevyplývalo, prečo mal mať záujem na konečnej realizácii predaja stolárskej dielne svedkovi N.. Súd prvej inštancie jasne zdôvodnil, prečo nezistil žiadny dôvod, aby žalobca na ním tvrdený návrh žalovaného 1/ pristúpil. Predaj stolárskej dielne firmou ATYP žalovaným 1/ a 2/ bol už dávnejšie realizovaný, kúpna cena za predaj stolárskej dielne bola spoločnosti uhradená. Z jej ďalšieho predaja žalobca reálne nemal žiaden hospodársky význam a preto jeho tvrdenie, že bol nútený podpísať kúpnu zmluvu na zabezpečenie realizácie predaja stolárskej dielne svedkovi N. žalovaným 1/ a 2/ súd prvej inštancie vyhodnotil ako nedôvodné. Súd prvej inštancie konkludujúc uvedené uzatvoril, že nezistil žiaden relevantný dôvod a žalobca nepredložil žiaden relevantný dôkaz, ktorým by preukázal svoje tvrdenie a tvrdenie svedka - svojho otca, že predmetná kúpna zmluva bola žalobcom podpísaná výlučne za účelom zabezpečenia splnenia povinnosti svedka N.C. na zaplatenie kúpnej ceny za predaj stolárskej dielne; žalobca neunesol dôkazné bremeno o svojom tvrdení, že by bolo úmyslom strán pri uzavretí kúpnej zmluvy na rodinný dom založenie tejto nehnuteľnosti na splnenie záväzku pána N.Á. z iného zmluvného vzťahu, t. j. simulovať právny úkon a to záložné právo cez iný právny úkon - kúpnu zmluvu. Napadnutý dôvod jej neplatnosti podľa § 39 OZ z dôvodu simulácie a tak rozporu so zákonom súd považoval za nepreukázaný. K ďalším tvrdeniam o neplatnosti tohto právneho úkonu ako zabezpečovacieho prostriedku súd prvej inštancie nepovažoval za potrebné sa vyjadriť, len dodal, že plne rešpektuje právne názory najvyšších súdnych autorít na túto problematiku, na ktoré poukazoval žalobca. Osobitne je potrebné zdôrazniť, že takúto konštatáciu súdu prvej inštancie vo svetle rozsiahle vykonaného dokazovania a dôsledného skúmania jednotlivých tvrdení strán sporu a vzhľadom na právny záver súdu prvej inštancie o nepreukázaní dôvodov neplatnosti spornej zmluvy nepovažoval dovolací súd v konečnom dôsledku za nenáležitú. Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie predmetný právny úkon hodnotil výlučne ako kúpnu zmluvu a zaoberal sa hodnotením vôle zmluvných strán, ktorá bola v čase vykonania právneho úkonu, na čo opätovne konštatoval, že nemal za preukázané, že by žalobca vstupoval do predmetného právneho vzťahu (kúpna zmluva o prevode rodinného domu) z iného dôvodu tvrdeného žalobcom, než z toho, ktoré vyplýva z prejavu jeho vôle, t. j. z kúpnej zmluvy o prevode vlastníckeho práva, ktorého nepochybným následkom je prevod vlastníckeho práva z pôvodného vlastníka na nového nadobúdateľa vlastníckeho práva, v tomto prípade na žalovaných 1/ a 2/. Preto uzatvoril, že žalobcom tvrdenú neplatnosť kúpnej zmluvy o prevode rodinného domu z dôvodu nenaplnenia náležitosti danosti vôle nemal za preukázanú. Súd prvej inštancie napokon primerane zdôvodnil svoje závery vo vzťahu k tvrdeniu žalobcu, že uvedenú kúpnu zmluvu žalovaný 1/ použil ako zábezpeku na vrátenie pôžičky, ktorá mu bola poskytnutá v marci 2011. Z výpovedi žalobcu aj žalovaných 1/, 2/ pre neho jasne vyplývalo, že s kúpnu zmluvou o prevode rodinného domu boli obe zmluvné strany riadne oboznámené, s kúpnu zmluvou sa mali možnosť oboznámiť, mohli si ju slobodne prečítať a rozhodnúť sa, či do takéhoto právneho vzťahu vstúpia alebo nie. Zdôraznil, že pokiaľ sa tak rozhodli, sú svojimi právnymi úkonmi viazaní, pričom súd posudzuje vôľu strán v čase uzavretia právneho úkonu. Okolnosti vzniknuté neskôr, či už pôžička v marci 2011, alebo okolnosti zosplatnenia úveru viažuceho sa k nehnuteľnosti v decembri 2014 nemôžu mať vplyv na zmenu vôle zmluvných strán. Súd prvej inštancie preto uzatvoril, že kúpna zmluva uzavretá 19. januára 2011 zodpovedala vôli strán v tom čase, spĺňala všetky formálne aj obsahové náležitosti právneho úkonu a súd ju vyhodnotil ako platný právny úkon; kúpna zmluva potom bola platným právnym titulom na zápis vlastníckeho práv v prospech žalovaných 1/ a 2/.

16.2. Odvolací súd v odôvodnení dôsledne sa zaoberajúc jednotlivými odvolacími námietkami konštatoval, že námietka týkajúca sa neunesenia dôkazného bremena zavinením okresného súdu (nevykonaním dokazovania), ktorým mal byť preukázané tvrdenia žalobcu o zaplatení kúpnej ceny vyššej ako 125 000 eur, nie je dôvodná. Okrem iného uviedol, že to bol žalobca, kto v žalobe aj v časti súdneho konania tvrdil, že A. N. zaplatil kúpnu cenu za stolársku dielňu 160 000 eur, pričom kúpna zmluva uzatvorená medzi žalobcom a žalovanými na predaj domu za 97 500 eur mala slúžiť na zabezpečenie časti kúpnej ceny, ktorá mala byť uhradená z bankového úveru. Toto tvrdenie, podstatné pre skutkové závery prejednávaneho sporu, uvedené aj v trestnom oznámení žalobcu zo dňa 3. marca 2015, žalobca až počas súdneho konania zamenil za tvrdenie, že kúpna cena vyplývajúca z predložených

kúpnych zmlúv zo dňa 19. januára 2011 uzatvorených medzi svedkom A. N. ako kupujúcim a predávajúcimi žalovanými 1/ a 2/ v celkovej výške 125 000 eur nezodpovedá skutočnosti. Odvolací súd dodal, že zmenené tvrdenie žalobcu o tzv. „čiernych peniazoch“, ktorých zaplatenie nad rámec tejto písomne dohodnutej sumy malo byť zabezpečené prevodom vlastníctva k rodinnému domu žalobcom na žalovaných, svedok E. (poučený o následkoch krivej svedeckej výpovede) nepotvrdil. K výčitke odvolateľa, že súd prvej inštancie nebral do úvahy poukaz jeho právneho zástupcu na rozpory medzi výpoveďami žalovaného 1/ a žalovanej 2/, na rozpory v jednotlivých výpovediach žalovaného 1/ a rozpory jeho výpovedí s výpoveďami iných osôb, pričom tieto rozpory v odvolaní podrobne popísal, odvolací súd uviedol, že ide o rozpory, ktoré nie sú pre závery súdneho konania nosnými. Podľa názoru odvolacieho súdu v základných skutkových otázkach relevantných pre zistenie skutkového stavu a následné právne posúdenie veci boli výpovede žalovaných konzistentné medzi sebou navzájom a aj s výpoveďami svedkov. K odvolacím tvrdeniam o nesprávnych skutkových záveroch súdu prvej inštancie odvolací súd poukázal na dôkladné a precízne odôvodnenie súdu prvej inštancie, ktorý vykonal po zrušení jeho skoršieho rozsudku vyčerpávajúce dokazovanie. Dodal, že skutočnosť, že zmluva o kúpe a predaji rodinného domu podpísaná žalobcom 19. januára 2011 nemala byť predložená na vklad do katastra nehnuteľností, sama osebe dojednanie prepadného zálohu nepreukazuje. Poukázal na to, že ešte aj 4 roky po prevode vlastníckeho práva bol žalobca, resp. jeho rodina nečinný a právnu cestu obrany využil až po úhrade jeho dlhu voči banke žalovaným 1/. Potvrdením existencie prepadného zálohu podľa názoru odvolacieho súdu nebola bez ďalšieho ani skutočnosť, že jeho rodina naďalej v rodinnom dome býva bez platenia nájomného a ani v minulosti uzatvárané zmluvy o prevodoch nehnuteľností medzi rodičmi žalobcu a žalovanými ohľadom tých istých nehnuteľností. Odvolací súd naopak konštatoval, že práve v spojení s výpoveďou žalovaného 1/ z 23. marca 2015 na políciu je zrejmé, že tento spôsob poskytovania financií otcovi žalobcu žalovaný 1/ viac použiť nechcel. K právnej analýze prepadného zálohu uvedenej odvolateľom napokon odvolací súd opäť odkázal na precízne odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, pričom dodal, že po preskúmaní všetkých podstatných odvolacích námietok žalobcu, ako aj predchádzajúceho konania nezistil namietané nesprávne právne posúdenie veci.

16.3. So zreteľom na uvedené možno konštatovať, že konajúce súdy pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenuli vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, a je zrejmé, ako a z akých dôvodov meritórne vo veci samej rozhodli. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) spĺňa požiadavky zákonného ustanovenia § 393 CSP týkajúceho sa náležitostí odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17. Žalobca ďalej namietal, že súdy nevykonali ním navrhované dokazovanie ohľadom rozhodujúcej skutočnosti. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná (porov. § 185 ods. 1 CSP). Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy strán na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Z uvedeného je zároveň zrejmé, že Civilný sporový poriadok strane konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnúť. Toto procesné oprávnenie žalobca v danej veci aj využil (nebolo mu odňaté).

17.1. Z ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky zároveň vyplýva, že zásah do

základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08).

17.2. Podľa názoru dovolacieho súdu ale o tento prípad v prejednávanej veci nešlo. Súd prvej inštancie (bod 37 odôvodnenia) v súvislosti s dôkazným návrhom žalobcu na zabezpečenie obchodných dokladov vo vzťahu k obchodnému prípadu medzi svedkom N. a spoločnosťou svedka E., ku ktorému bola zložená záloha svedkom E., konštatoval, že uvedené okolnosti nijako nemajú vplyv na posúdenie súdu vo veci samej, jedná sa o obchodný vzťah medzi obchodnými spoločnosťami a súd nevidel žiadnu súvislosť, ktorou by mali byť ozrejmene skutočnosti rozhodujúce v tomto sporovom konaní. Odvolací súd v odôvodnení (bod 8.2.) konštatoval, že návrh žalobcu na vykonanie dokazovania zabezpečením dokumentácie k zákazke medzi svedkom N. a spoločnosťou K & J & G, s. r. o., predložením výpisu z podnikateľského účtu svedka N., faktúr príjmových a výdavkových dokladov prevodných príkazov a výpisov z účtov týkajúcich sa tejto zákazky nebol návrhom na preukázanie rozhodujúcej skutočnosti. Pokiaľ žalobca v odvolaní tvrdil, že chcel týmito dôkazmi preukázať svoje tvrdenie o zaplatení kúpnej ceny za budovu stolárskej dielne svedkom A. N. v skutočnosti vyššej ako 125 000 eur uvedených v zmluve, odvolací súd poukázal na to, že to bol žalobca, kto v žalobe aj v časti súdneho konania tvrdil, že A. N. zaplatil kúpnu cenu za stolársku dielňu 160 000 eur, pričom kúpna zmluva uzatvorená medzi žalobcom a žalovanými na predaj domu za 97 500 eur mala slúžiť na zabezpečenie časti kúpnej ceny, ktorá mala byť uhradená z bankového úveru. Vzápätí žalobca počas súdneho konania toto tvrdenie zamenil, pričom zmenené tvrdenie žalobcu o tzv. „čiernych peniazoch“, ktorých zaplatenie nad rámec tejto písomne dohodnutej sumy malo byť zabezpečené prevodom vlastníctva k rodinnému domu žalobcom na žalovaných, svedok E.Á. nepotvrdil; zmenu svojho skutkového tvrdenia žalobca teda relevantne nevysvetlil. Odvolací súd napokon uviedol, že nezistil dôvod pre doplnenie dokazovania v tomto smere, pretože aj vzhľadom na obsah dôkazov vykonaných okresným súdom a záverom, ku ktorým dospel, považoval spätné dohľadávanie použitia týchto financií v účtovnej dokumentácii podnikateľského subjektu za nadbytočné. Dovolací súd považuje toto zdôvodnenie nevykonania navrhovaného dokazovania súdmi nižších inštancií za dostatočné, logické a najmä súladné so zákonom. Postup súdov nižších inštancií v tomto kontexte preto vec prejednávajúci senát vyhodnotil ako nespôsobilý zasiahnuť do práva žalobcu na spravodlivý súdny proces. Vzhľadom na uvedené je potrebné konštatovať, že týmto postupom dovolacieho súdu nedošlo k založeniu vady podľa § 420 písm. f) CSP.

18. Pokiaľ žalobca namietal nesprávnosti v zistenom skutkovom stave z hľadiska dojednania prepadného zálohu, dovolací súd uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a dovolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore po dôkladnom preštudovaní spisového materiálu nezistil.

19. Dovolací súd k opakujúcim sa námietkam ohľadom nesprávneho hodnotenia dôkazov pripomína, že podľa § 191 CSP dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v

ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany. Zároveň je potrebné uviesť, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov bez toho, aby z toho plynúce skutkové závery boli svojvoľné či ústavne neudržateľné, nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd pritom pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

19.1. Pokiaľ dovolateľ namietal záver o (väčšej) hodnovernosti niektorého z dôkazov - výpovede žalovaného 1/ v konaní pred súdom prvej inštancie - v porovnaní so zápisnicou o jeho výsluchu z trestného konania vykonanou podľa § 204 CSP, ktorý bol ale podľa názoru dovolacieho súdu súdmi nižších inštancií primerane vysvetlený (viď ods. 35. odôvodnenia prvoinštančného rozsudku a ods. 9.2. rozsudku odvolacieho súdu), nemožno túto skutočnosť považovať za porušenie práva na spravodlivý proces, pretože je prirodzeným výsledkom procesu voľného hodnotenia dôkazov súdom (čl. 15 a § 191 CSP) a nemôže založiť prípustnosť dovolania len z dôvodu, že dovolateľ s ich posúdením nesúhlasí, lebo podľa jeho názoru mali byť niektoré dôkazy hodnotené rozdielne (m. m. I. ÚS 275/2019, publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 45/2019).

20. Dovolací súd preskúmaním posudzovaného spisu konštatuje, že v rámci zisťovania skutkového stavu veci konajúcimi súdmi nezistil výskyt ústavnoprávneho deficitu, súdy nižších inštancií postupovali v súlade so základnými princípmi civilného sporového konania, najmä zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 CSP) a princípmi všeobecnej spravodlivosti. Tak súd prvej inštancie ako aj jeho nadriadený odvolací súd pri zisťovaní skutkového stavu rešpektovali ústavno-procesné zásady (ako sú zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov), náležitým spôsobom zistili skutkový stav veci a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodli tak, že ich skutkové a právne závery nemožno považovať za svojvoľné. V podrobnostiach dovolací súd odkazuje aj na body 16.1. a 16.2. odôvodnenia.

21. Žalobca v uvedenom kontexte namietal aj odlišné vyhodnotenie dôkazov (a s tým súvisiace skutkové závery) odvolacím súdom bez vykonania potrebného dokazovania.

21.1. Odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní (§ 383 CSP). Ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám (§ 384 ods. 1 CSP). Na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 CSP).

21.2. Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že ak odvolací súd v rámci preskúmavania rozhodnutia súdu prvej inštancie dôjde k záveru, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie zopakuje. Uvedená povinnosť odvolacieho súdu vyplýva z princípu priamosti, ktorý v tomto prípade znamená, že odvolací súd nemôže dôkazy vykonané súdom prvej inštancie sám len prehodnotiť. O nové hodnotenie dôkazov ide tam, kde má odvolací súd iný názor na spoľahlivosť dôkazného prostriedku. Zároveň, ak chce odvolací súd vstúpiť do procesu modifikácie skutkového stavu, na ktorom je rozhodnutie súdu prvej inštancie založené, obligatórne musí byť nariadené odvolacie pojednávanie (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1279, 1287).

21.3. Odvolací súd je ako riadny opravný súd súčasne viazaný aj skutkovým súdom. Úvahy odvolacieho súdu o správnosti skutkových záverov súdu prvej inštancie sú však značne obmedzené, pretože v zásade je viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie. V prípade pochybností o jeho správnosti má možnosť dospieť k iným skutkovým záverom, ak tieto vyplývajú z poznatkov, ktoré odvolací súd získal tak, že opakovol dôkazy vykonané súdom prvej inštancie alebo vykonal nové dôkazy. Podmienenie zmeny skutkových záverov ustálených súdom prvej inštancie opakovaním alebo

vykonaním nových dôkazov vyplýva z požiadavky rešpektovať zásadu priamosti a ústnosti civilného konania, ktorá má pre odvolacie konanie rovnaký význam a následky, ako pre súd prvej inštancie. Zásada priamosti je dôležitá nielen pre zisťovanie skutkového základu rozhodnutia, ale aj pre odchýlenie sa od skutkových zistení súdu prvej inštancie. Pri opakovaní a doplnení dokazovania je uvedená zásada oproti konaniu pred súdom prvej inštancie ešte sprísnená, pričom pre opakovanie dôkazov platia tie isté procesné postupy, ako pri vykonávaní pôvodného dôkazu (rozhodnutie najvyššieho súdu z 26. septembra 2018 sp. zn. 4Cdo/98/2017).

21.4. V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie s poukazom na § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny a v zásade sa stotožnil so skutkovými a právnymi meritórnymi závermi súdu prvej inštancie, ktorý podľa jeho názoru v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie veci a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Skutkové a právne závery okresného súdu vedúce k rozhodnutiu o merite veci nepovažoval v prejednávanej spore za zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (bod 7. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd nepoprel skutkové zistenia súdu prvej inštancie a nevyslovil odlišné skutkové závery než prvoinštančný súd. Pokiaľ odvolací súd na zdôraznenie správnosti vyhodnotenia jednotlivých dôkazov súdom prvej inštancie uviedol podporne ďalšie hodnotiace úsudky či skutkové zistenia, napr. vo vzťahu k výpovedi žalovaného 1/ v trestnom konaní (ods. 9.2. odôvodnenia „Žalovaný 1/ teda nepovedal, že chcel E. peniaze požičať, z jeho výpovede vyplýva jeho záujem peniaze poskytnúť. Uvedené možno uzavrieť tak, že im chcel finančne pomôcť, preto od nich odkúpil dom a v hotovosti im vyplatil kúpnu cenu (jej prevzatie žalobca popiera, jeho podpis na kúpnej zmluve však potvrdzuje prevzatie kúpnej ceny v hotovosti), čím im spolu so žalovanou 2/ poskytli žiadané peniaze“), k výpovedi svedka N. (bod 10 odôvodnenia - „Odvolací súd nezistil dôvody spochybňujúce kredibilitu tohto svedka, ktorý bol navyše poučený o následkoch krivej výpovede v podobe trestného stíhania. Napokon, odvolaciemu súdu ani jedna strana sporu neavizovala, že podala prípadné trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu krivej výpovede“), či k výpovedi svedka Z. E. (ods. 11. odôvodnenia „Odvolací súd po preštudovaní spisu zistil, že výpoveď svedka Z. E. nekorešponduje, s výnimkou časti tvrdení žalobcu, resp. svedka U. E., s obsahom ostatných svedeckých výpovedí ani s predloženými listinnými dôkazmi“), ktorými v zásade nepoprel skutkové závery vyslovené súdom prvej inštancie, nedošlo tým k porušeniu viazanosti skutkový stavom v zmysle § 383 CSP. Treba mať zároveň na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s preskúmaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu.

21.5. Odvolací súd sa tak so skutkovými závermi súdu prvej inštancie stotožnil, nedospel k odlišným skutkovým zisteniam, preto je namieste záver, že nemal dôvod dokazovanie zopakovať (§ 384 ods. 1 CSP). Keďže odvolací súd nezistil ani existenciu podmienok pre doplnenie dokazovania (§ 384 ods. 2 a 3 CSP) a pre nariadenie pojednávania nebol daný ani verejný záujem, rozhodnutie o veci bez nariadenia pojednávania je postupom, ktorý plne zodpovedá zákonu (§ 385 ods. 1 CSP). Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriechil zákonu, nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý súdny proces, a preto žalobca uvedenú námietku v dovolaní vytýka neopodstatnene.

22. Žalobca napokon v súvislosti s § 420 písm. f) CSP namietal, že odvolací súd netrval na požiadavkách vyjadrených v jeho prvom zrušujúcom rozhodnutí.

22.1. Odvolací súd v pôvodnom zrušujúcom uznesení z 21. novembra 2017 sp. zn. 12Co/417/2016 konštatoval, že dôvodom, pre ktorý zrušuje rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, sú vady v skutkových zisteniach súdu. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie nevykonal všetky dôkazy potrebné pre riadne zistenie skutkového stavu, najmä pre zistenie či kúpna zmluva uzatvorená medzi žalobcom a žalovanými 1/ a 2/ dňa 19. januára 2011 (ktorej text bol pripravený 17. decembra 2010) netrpí vadami vôle zmluvných strán (na ktoré je súd povinný prihliadať pri posudzovaní platnosti právneho úkonu ex offio). Odvolací súd následne podrobne inštruoval súd prvej inštancie, v akom rozsahu a za akým účelom má doplniť dokazovanie, pričom uzavrel, že po riadnom zistení skutkového stavu (aj doplnením dokazovania podrobným výsluchom strán sporu a

svedka A. N.) súd prvej inštancie ustáli, či kúpna zmluva zo dňa 19. januára 2011 (zhotovená 17. decembra 2010) uzatvorená medzi žalobcom a žalovanými spĺňa všetky náležitosti vôle a jej prejavu požadované právnou úpravou pre platný právny úkon, či nejde o právny úkon obchádzajúci zákon, či nedošlo k simulácii alebo disimulácii právneho úkonu.

22.2. Súd prvej inštancie po zrušení jeho pôvodného rozsudku na troch realizovaných pojednávaniach konaných dňa 15. mája 2018, dňa 15. augusta 2018 a dňa 10. októbra 2018 v intenciách rozhodnutia odvolacieho súdu doplnil dokazovanie vo veci a vykonal aj nové dokazovanie, ktoré vyplynulo z novovykonalých dôkazov. Súd doplnil dokazovanie výsluchom sporových strán, svedkov U. E., A. N., Z. E., G. E. a tiež listinnými dôkazmi. Z obsahu jednotlivých zápisníc z uskutočnených pojednávanií pritom vyplýva, že súd smeroval vykonané dokazovanie k dosiahnutiu skutkových zistení, ku ktorým ho zaviazal odvolací súd a nič v spise nenasvedčuje tomu, žeby súd prvej inštancie nesplnil odvolacím súdom zadefinované požiadavky obsiahnuté v zrušovacom uznesení. Súd prvej inštancie potom na základe - z pohľadu dovolacieho súdu - rozsiahlo vykonaného dokazovania dospel k záveru, že napadnutý dôvod neplatnosti spornej kúpnej zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka z dôvodu simulácie a tak rozporu so zákonom nepovažoval za preukázaný, a tiež nemal za preukázané, že by žalobca vstupoval do predmetného právneho vzťahu (kúpna zmluva o prevode rodinného domu) z iného dôvodu, než z toho, ktorý vyplýval z prejavu jeho vôle, t. j. z kúpnej zmluvy o prevode vlastníckeho práva. Preto uzatvoril, že žalobcom tvrdenú neplatnosť kúpnej zmluvy o prevode rodinného domu z dôvodu nenaplnenia náležitosti danosti vôle nemal za preukázanú. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že kúpna zmluva uzatvorená 19. januára 2011 zodpovedala vôli strán v tom čase, spĺňala všetky formálne aj obsahové náležitosti právneho úkonu a vyhodnotil ju ako platný právny úkon. Napokon, aj odvolací súd v napadnutom rozsudku v súvislosti s odvolacou námietkou ohľadom nesprávnych skutkových záverov súdu prvej inštancie a okolností preukazujúcich dojednanie prepadného zálohu konštatoval, že sa v plnej miere stotožňuje a odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP) na závery, ku ktorým dospel po riadne vykonanom dokazovaní okresný súd, ktorý svoje zistenia aj náležite odôvodnil. Konkludujúce uvedené, nemožno prisvedčiť tvrdeniu žalobcu, že odvolací súd upustil od požiadaviek uvedených v jeho pôvodnom rozhodnutí a bez ďalšieho netrval na dokazovaní týkajúcom sa neplatnosti zmluvy. Dovolací súd na tomto mieste opätovne vyslovuje presvedčenie, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie v intenciách kasačného rozhodnutia odvolacieho súdu, náležite ho vyhodnotil, pričom dosiahnuté skutkové závery nemožno považovať za svojvoľné, či prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

22.3. Dovolací súd obiter dictum pripomína, že v praxi nie je vylúčená situácia, že odvolací súd v zrušovacom rozhodnutí vysloví určitý právny názor či cez prizmu kasačnej záväznosti usmerní súd prvej inštancie k vykonaniu určitých procesných úkonov (najmä doplneniu dokazovania), čo súd prvej inštancie následne (povinne) pretaví do svojho rozhodnutia, avšak odvolací súd po podaní odvolania tento svoj vlastný právny názor či iný záver zmení (bez toho, aby došlo ku skutočnostiam, ako je zmena zisteného skutkového stavu a pod.) a rozhodne inak. Už staršia rozhodovacia prax dovolacieho súdu (R 68/1971) pripustila, aby odvolací súd svoj skorší záväzný právny názor vyjadrený v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení zmenil, nakoľko z Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva viazanosť vlastným právnym názorom. Keďže ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku ohľadom kasačnej záväznosti rozhodnutí súdov vyššej inštancie sú obsahovo totožné s ustanoveniami v CSP, je táto judikatúra použiteľná aj pre nový procesný kódex.

22.4. Dovolací súd s poukazom na vyššie uvedené preto dospel k záveru, že procesný postup súdov, ktoré konali v zmysle ustanovení a zásad Civilného sporového poriadku, nemožno považovať za porušenie práva na spravodlivý proces. Napadnuté rozhodnutie sa nevymyká nielen zo zákonného, ale ani z ústavnoprávneho rámca. Uvedeným postupom preto nedošlo k založeniu namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP a žalobca neopodstatnene namieta, že odvolací súd (príp. súd prvej inštancie) nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

23. Žalobca ďalej vyvodzuje prípustnosť dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP (odvolací

súd sa svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu) namietajúc nesprávne právne posúdenie otázky platnosti spornej kúpnej zmluvy z hľadiska simulácie právneho úkonu v spojení s inštitútom prepadného zálohu, resp. zabezpečovacieho prevodu práva.

24. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľ v danom prípade zákonom zodpovedajúcim spôsobom vymedzil právnu otázku, pri ktorej riešení došlo podľa jeho názoru k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (sp. zn. 4Cdo/33/2005, 2MCdo/2/2006, 3Cdo/144/2010, 1Cdo/48/2010, 1MCdo/9/2011, 3Cdo/446/2012, 8MCdo/5/2014, 6Cdo/85/2013).

25. Po konštatovaní prípustnosti dovolania pristúpil dovolací súd k meritornému dovolaciemu prieskumu a posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania z hľadiska uplatnenej dovolacej argumentácie, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke a eventuálneho odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

26. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

27. Žalobca namieta, že v predmetnej veci došlo k dojednaniu prepadného zálohu, keďže vôľa účastníkov zmluvy nezodpovedala obsahu zmluvy, t. j. úmyslom zmluvných strán nebolo uzavrieť platnú a účinnú kúpnu zmluvu, ale úmyslom bolo spornou nehnuteľnosťou zabezpečiť pohľadávku žalovaných 1/ a 2/.

28. Nedostatok vážnosti vôle je okolnosť zakladajúca neplatnosť zmluvy v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný. O nedostatok vážnosti vôle ide vtedy, keď sa zdanlivo prejavuje vôľa, ktorá v skutočnosti neexistuje, resp. síce existuje, avšak v inej kvalite, než to ukazuje jej prejav. K takýmto prejavom vôle patria medziiným úkony urobené s vnútornou výhradou a simulované právne úkony.

29. Pokiaľ právnym úkonom má byť zastretý iný právny úkon, platí tento iný úkon, ak to zodpovedá vôli účastníkov a ak sú splnené všetky jeho náležitosti (§ 41a ods. 2 veta prvá Občianskeho zákonníka). Z uvedeného potom vyplýva, že ak má byť určitým právnym úkonom urobeným len „naoko“ (tzv. simulovaný právny úkon) zastieraný iný právny úkon (tzv. disimulovaný právny úkon), je simulovaný právny úkon neplatný z dôvodu nedostatku skutočnej vôle konajúcich subjektov urobiť tento úkon. V takých prípadoch platí zastieraný právny úkon; podmienkou ale je, že zastieraný právny úkon zodpovedá vôli subjektov a že spĺňa náležitosti požadované zákonom pre jeho platnosť. Pokiaľ by bol sám zastieraný právny úkon nedovolený (priečil by sa zákonu), bol by tiež neplatný (§ 39 Občianskeho zákonníka).

30. Dovolací súd v súvislosti s dovolateľom označenými rozhodnutiami najvyššieho súdu uvádza, že mu je táto rozhodovacia prax ohľadom tzv. prepadného zálohu, resp. obdoby dojednania prepadného zálohu, dobre známa.

30.1. V súvislosti s neprípustnosťou prepadného zálohu v slovenskom právnom poriadku najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/144/2010 konštatoval, že disimulované zmluvné dojednanie, účelom ktorého bolo, aby pohľadávka veriteľa bola uspokojená tak, že na neho prejde vlastnícke právo k veci slúžiacej (podľa ich skutočnej vôle ako záloh) na zabezpečenie pohľadávky, predstavuje dojednanie spôsobu realizácie záložného práva spôsobom, ktorý nie je zákonom dovolený a prieči sa § 552 Občianskeho zákonníka v spojení s § 151a až § 151j Občianskeho zákonníka.

30.2. Rovnako v rozhodnutí sp. zn. 2MCdo/2/2006 vyslovil záver, že zmluva, ktorej skutočným účelom je uspokojenie pohľadávky záložného veriteľa tým, že založená vec prechádza do jeho vlastníctva, je v rozpore s účelom záložného práva (§ 552 Občianskeho zákonníka v spojení s § 151a až § 151j Občianskeho zákonníka) a je neplatná, lebo obchádza zákon (§ 39 Občianskeho zákonníka).

30.3. K obdobným záverom dospel najvyšší súd vo veci sp. zn. 4Cdo/33/2005, v ktorej bola posudzovaná platnosť darovacej zmluvy o prevode bytu uzavretej za účelom poskytnutia plnenia uspokojujúceho pohľadávku obdarovaného voči darcovi. Uvedené rozhodnutie bolo prijaté občianskoprávnym kolégiom najvyššieho súdu do Zbierky stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 20/2006, podľa právnej vety ktorého „Darovacia zmluva uzavretá za účelom zabezpečenia uspokojenia pohľadávky obdarovaného voči darcovi je neplatným právnym úkonom.“.

31. Vo zvyšných dovolateľom citovaných rozhodnutiach (sp. zn. 1Cdo/48/2010, 1MCdo/9/2011, 3Cdo/446/2012, 8MCdo/5/2014, 6Cdo/85/2013) sa najvyšší súd z pohľadu rôznych skutkových základov zaoberal výkladom a aplikáciou § 553 OZ v súvislosti s neplatnosťou zmluvy o zabezpečovacom prevode práva.

31.1. Už v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/48/2010 konštatoval, že „absencia niektorej z týchto podstatných (esenciálnych) zložiek alebo jej rozpor so zákonom má vždy za následok absolútnu neplatnosť celej zmluvy o zabezpečovacom prevode práva (§ 39, § 553 OZ). V súvislosti s dohodou účastníkov ohľadne uhradzovacej funkcie zabezpečovacieho prevodu práva treba zdôrazniť, že v rozpore s ustanovením § 553 OZ je i také dojednanie, podľa ktorého sa veriteľ v prípade omeškania dlžníka s úhradou zabezpečenej pohľadávky bez ďalšieho (alebo na základe svojho jednostranného právneho úkonu) stane trvalým vlastníkom prevedeného majetku pri súčasnom zániku zabezpečenej pohľadávky, teda obdoba dojednania o tzv. prepadnom zálohu“.

31.2. Na uvedené nadviazal v rozhodnutí sp. zn. 1MCdo/9/2011, kde okrem iného dospel k záveru, že by bolo v rozpore s ustanovením citovaného § 553 OZ, aby sa veriteľ v prípade neplnenia dlžníka - neuhradenia zabezpečenej pohľadávky len na základe svojho jednostranného právneho úkonu stal trvalým vlastníkom prevedeného majetku pri súčasnom zániku zabezpečenej pohľadávky, teda uplatnenie obdoby tzv. prepadného zálohu.

31.3. Na týchto záveroch zotrval najvyšší súd aj v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/446/2012 a dodal, že „dojednanie prevodu práva ako obligáčného zabezpečovacieho inštitútu má v zásade len funkciu zabezpečovaciu a nie funkciu uhradzovaciu. Zmluvné dojednanie, ktoré umožňuje zánik vlastníctva pôvodného vlastníka k nehnuteľnosti bez ohľadu na výšku zostatku nesplateného dlhu v čase, keď sa prevod vlastníckeho práva na veriteľa stane nepodmieneným, svojím účelom a obsahom, podľa názoru odvolacieho súdu obchádza zákon, a je teda v zmysle § 39 OZ neplatné“. Dovolací súd však v tejto veci nedospel k záveru o dojednaní tzv. prepadného zálohu, ale (iba) konštatoval, že odvolací súd pri rozhodovaní vychádzal zo znenia, ktoré § 553 OZ v znení účinnom v čase uzavretia spornej zmluvy nemal a z takej interpretácie, ktorú z neho nebolo možné vyvodiť. Doplnil, že uvedené ustanovenie neurčovalo to, čo odvolací súd považoval za podstatné - že obsahovou náležitosťou zmluvy o zabezpečovacom prevode práva je ocenenie prevádzaného práva.

31.4. Aj v rozhodnutí sp. zn. 8MCdo/5/2014 dovolací súd dospel k záveru, že v preskúmvanej veci nejde o prepadný záloh. Odvolaciemu súdu akurát vytkol, že jeho záver o tom, že skúmaná zmluva o zabezpečení záväzku prevodom práva má všetky podstatné náležitosti, keďže neobsahovala dohodu zmluvných strán o tom, ako sa vyrovnajú v prípade, že dlžník zabezpečenú pohľadávku veriteľovi riadne a včas neuhradí a o rozsahu práva dlžníka na vyplatenie prípadného rozdielu medzi zabezpečenou pohľadávkou a výtťažkom dosiahnutým vykonaním zabezpečovacieho práva.

31.5. Napokon v poslednom dovolateľom označenom rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/85/2013 najvyšší súd

okrem iného posudzujúc zmluvu o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam dospel k záveru o správnej interpretácii a aplikácii ustanovenia § 553 OZ odvolacím súdom. Právny záver odvolacieho súdu o nepreukázaní žalobkyňou tvrdených dôvodov neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva považoval za zodpovedajúci zistenému skutkovému stavu a za správny.

32. Dovolací súd v preskúmvanej veci dospel k záveru, že právne posúdenie platnosti spornej kúpnej zmluvy súdmi nižších inštancií, vychádzajúce najmä z nepreukázania dôvodu jej neplatnosti podľa § 39 OZ pre simuláciu či dôvodu nedostatku vážnej vôle, je správne. Uvedený záver má podklad v rozsiahle vykonanom dokazovaní (ktoré dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať - § 442 CSP), pričom zo záverov konajúcich súdov je zrejmé, že prihliadali na súvisiace okolnosti daného prípadu tak, ako to vyžaduje ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu, reprezentovaná najmä rozhodnutiami sp. zn. 2MCdo/2/2006, 3Cdo/144/2010 a R 20/2006. Súdny zohľadňovali okolnosti týkajúce sa spornej nehnuteľnosti, dôsledne posúdili atribúty právnych úkonov, ktoré s kúpou súviseli (najmä spôsob prevodu stolárskej dielne v prospech žalovaných 1/, 2/ a následne v prospech svedka N.; spôsob financovania kúpy stolárskej dielne a s tým spojené poskytnuté úvery svedkovi N.; skúmanie zámeru žalobcu a jeho otca vo vzťahu k prevodu stolárskej dielne) a možno konštatovať, že aplikovali a vyhodnotili danú vec v súvislosti s § 37 ods. 1, § 39, § 151j ods. 3 a napokon aj s § 553c ods. 2 OZ. Súdny sa zároveň dôkladne zaoberali vôľou účastníkov sporného právneho úkonu, ich vážnosťou pri prejave vôle a účelom, ktorý chceli právnym úkonom dosiahnuť. Dovolací súd zdôrazňuje, že súdy vykonali náležité dokazovanie, aby dospeli k právnemu posúdeniu o danosti vôle zmluvných strán uzavrieť kúpnu zmluvu v zmysle § 588 a nasl. OZ, resp. o prítomnosti alebo neprítomnosti obchádzania zákona. S ohľadom na uvedené komplexné preskúmanie platnosti spornej kúpnej zmluvy, dovolací súd uzatvára, že nie je možné závery súdov nižších inštancií považovať za nesúladné s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu.

33. Uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP preto dovolací súd nepovažoval za relevantný z hľadiska prípustnosti dovolania, keďže napadnutým rozhodnutím nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke posúdenia (ne)platnosti spornej kúpnej zmluvy.

34. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že podané dovolanie nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

35. Žalovaní 1/ a 2/ boli v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešní (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP), preto im dovolací súd proti žalobcovi priznal v súlade s § 262 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov dovolacieho konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.